

श्री
राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं, मुकाम पुलचोक ललितपुर

इजलास

माननीय अध्यक्ष श्री टेकप्रसाद ढुङ्गाना

लेखा सदस्य श्री बासुदेव खनाल

फैसला

२०७९/८० सालको निर्णय नं. ४७१

पुनरावेदन नं. ०७७-RB-०२८६

पुनरावेदन दर्ता मिति:-२०७७।०७।१६

मुद्दा:- मूल्य अभिवृद्धि कर (आ.व. २०७१/७२)।

नेपाल पर्यटन बोर्ड भूकुटी मण्डप (पान नं.:५००५२५६९) काठमाडौंको तर्फबाट
अख्तियारी प्राप्त ऐ.का कार्यकारी प्रमुख धनञ्जय रेग्मी.....१ } पुनरावेदक

विरुद्ध

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर.....१ } प्रत्यर्थी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी:- प्रमुख कर प्रशासक श्री धनिराम शर्मा

शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७६।०३।०५

प्रशासकीय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय:- आन्तरिक राजस्व विभाग, लाजिम्पाट, काठमाडौं

निर्णय गर्ने पदाधिकारी:- महानिर्देशक श्री विनोद बहादुर कुँवर

निर्णय मिति:- २०७७।०३।०७

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट:- *

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट:- विद्वान उप-न्यायाधिवक्ता श्री तारा सिंह धामी,

विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकर

अवलम्बित नजीर: *

ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।०५ मा भएको अन्तिम कर निर्धारणको आदेश र सोही आदेश सदेश गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।०७ मा भएको निर्णयमा समेत चित्त नबुझाई सो उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ३२ बमोजिम पर्न आएको यो पुनरावेदन यसै न्यायाधिकरणको क्षेत्राधिकार भित्रको हुँदा प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं न्यायाधिकरणको ठहर यस प्रकार रहेको छः-

तथ्य खण्ड

१. करदाता श्री नेपाल पर्यटन बोर्डको आ.व. २०७१/७२ को मूल्य अभिवृद्धि करतर्फ कर परीक्षण सम्पन्न भै पेश भएको प्रतिवेदनको आधारमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २० बमोजिम कर निर्धारण गरी मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ को नियम २९(१) बमोजिम कर तथा जरिवाना गणना गरी (थप दस्तुर र व्याज बाहेकको) जम्मा रु.९९,१४,९५३।- प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट मिति २०७३।०२।१७ मा जारी भएको निर्णय पर्चा।
२. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७३।०२।१७ मा जारी भएको सूचना करदाता श्री नेपाल पर्यटन बोर्डले मिति २०७३।०२।१७ मा बुझिलिई सोको लिखित जवाफ पेश नगरेको।
३. ठूला करदाता कार्यालयबाट कर निर्धारण आदेश सम्बन्धमा करदाताबाट म्यादभित्र कुनै जवाफ तथा प्रतिक्रिया पेश नभएको र मिति २०७६।०२।१७ मा दिएको सूचनामा कुनै हेरफेर तथा परिवर्तन गर्नुपर्ने नदेखिएकोले प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश मिलेकै देखिदा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १९ बमोजिमको थप दस्तुर तथा दफा २६ बमोजिमको व्याज गणना गरी जम्मा रु.१,५९,३५,७४७।- अन्तिम कर निर्धारण आदेश जारी गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।०५ मा जारी भएको निर्णय पर्चा।
४. ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७६।०३।०५ मा भएको आर्थिक वर्ष २०७१/०७२ को मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फको अन्तिम कर निर्धारण आदेश उपर चित्त नबुझी करदाता श्री नेपाल पर्यटन बोर्ड (स्थायी लेखा नम्बर ५००५२५६९) ले प्रशासकीय पुनरावलोकन गरी पाउँ भनी मिति २०७६।०४।१९ मा आन्तरिक राजस्व विभाग लाजिम्पाट, काठमाडौंमा पेश गरेको निवेदन पत्र।
५. करदाताले Tourism Fair Participation मा देखाएको आय के कसरी बीजक प्राप्त गरेको र उक्त रकम प्राप्त गर्दा के कुन आधारमा कर नलाग्ने मूल्य हो भनी तथ्य कारण खुलाउन र प्रमाण पेश गर्न नसकेको हुँदा Tourism Fair Participation Contribution मा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्न नमिल्ने भनी लिएको जिकीर पुग्न नसक्ने, ऋणको

व्याजबाट प्राप्त हुनुपर्ने रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको नदेखिँदा र टिम्स कार्डको विक्री रकम मूल्य अभिवृद्धि कर छुटको विक्री नभएको र सो टिम्स कार्ड विक्री फिर्ता भएको भन्ने पुष्टि तथा प्रमाण करदाताले पेश गरेको नदेखिँदा टिम्सकार्ड विक्री रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्न मिल्दैन भनी लिएको करदाताको जिकिर पुग्न नसक्ने, महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदन बमोजिम खर्च पुष्टि हुने प्रमाण नभएको भनेका खर्चहरूको क्रेडिट कट्टी अमान्य गरेको सम्बन्धमा करदाताले कुन कुन खर्चहरू मूल्य अभिवृद्धि करयोग्य खर्चहरू नभएको तथा कुन कुन खर्चहरूको मूल्य अभिवृद्धि कर दावी गरेको भन्ने प्रमाण पेश गरेको नदेखिँदा कर कार्यालयले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १७(१) बमोजिम क्रेडिट कट्टी अमान्य गरी मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको कानून सम्मत देखिँदा करदाताको जिकिर पुग्न नसक्ने, करदाताले नपाउने कर कट्टी दावी गरी कर दायित्व घटाएको हुँदा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २९(१क) बमोजिम गरेको जरिवाना कानून सम्मत देखिएको तथा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा कर निर्धारण र असुल नगरी विवरण पेश गरेको हुँदा सो विवरणलाई वास्तविक कारोबार मात्र नमिल्ने भई कार्यालयले ऐनको दफा २९(२)(क) बमोजिम जरिवाना लगाई गरेको कर निर्धारण कानून सम्मत रहेकोले करदाताको जिकिर पुग्न नसक्ने, अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ मा भएको व्यवस्था र सो ऐनले दिएको अधिकार बमोजिम कार्यालयले कर निर्धारण गरेको देखिँदा निवेदकले सुनवाईको मौका नदिई गरेको कर निर्धारण पूर्वाग्रही र दुराशययुक्त रहेको भनी करदाताले लिएको जिकिर पुग्न नसक्ने ठहर्छ भन्ने समेत व्यहोराको आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।०७ मा भएको निर्णय।

६. Tourism Fair Participation Contribution मा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्न नमिल्ने भन्ने जिकिर अमान्य गरेको सम्बन्धमा, महालेखा परीक्षकको मस्यौदा प्रतिवेदन बमोजिम आयमा समावेश हुनुपर्ने रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको सम्बन्धमा, महालेखा परीक्षकको प्रतिवेदन बमोजिम खर्च पुष्टि हुने प्रमाण नभएको भनेका खर्चहरूको क्रेडिट कट्टी अमान्य गरेको सम्बन्धमा, झुटा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरेको भनी दफा २९(२)(क) अनुरूप जरिवाना गर्ने गरी प्रत्यर्थी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय तथा आदेश र सोही आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय समेत मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को विपरीत हुँदा बदर गरी पाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाता नेपाल पर्यटन बोर्डका तर्फबाट मिति २०७७।०७।१६ मा दर्ता भएको पुनरावेदन पत्र।
७. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकीलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई

नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने मिति २०८०।०१।२९ मा यस न्यायाधिकरणबाट भएको आदेश।

ठहर खण्ड

८. नियम बमोजिम पेसी सूचिमा चढी पेस हुन आएको प्रस्तुत मुद्दामा पुनरावेदन पत्र सहितको मिसिल अध्ययन गरी प्रत्यर्थी कार्यालयका तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका विद्वान उपन्यायाधिवक्ता श्री तारासिंह धामी र विद्वान सहायक न्यायाधिवक्ता श्री संगिता थोकरले शुरू कार्यालयबाट भएको अन्तिम कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गरी अन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकले गरेको निर्णय समेत कानूनसम्मत नै रहेको देखिँदा सदर गरी पाउँ भनी गर्नुभएको बहस जिकिर समेत सुनियो।
९. करदाताका तर्फबाट लिइएका पुनरावेदन जिकिरहरू, विशेष सरकारी वकिल कार्यालय, काठमाडौंका तर्फबाट प्रस्तुत बहस बुदाँहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणको अध्ययन गरी हेर्दा, ठूला करदाता कार्यालय ललितपुरबाट करदाताको हकमा भएको अन्तिम कर निर्धारणको आदेश र सो आदेशलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेको छ, छैन? करदाताको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्ने हो वा होइन? भन्ने प्रश्नमा नै निर्णय दिनुपर्ने देखियो।
१०. पुनरावेदक करदाताको पुनरावेदन जिकिर हेर्दा, करदाताले अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा पर्यटन प्रवर्द्धनको कार्य गर्ने क्रममा निजी क्षेत्रका नेपाली प्रतिनिधिहरूलाई समेत संलग्न गरी निजहरूको खर्च Cost sharing method मा गर्ने हुँदा खर्चको केही अंश निज प्रतिनिधिहरूबाट शोधभर्ना वापत लिएको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने कारोबार नभएको भनी जिकिर लिएको देखिन्छ। करदाताले Tourism Fair Participation शिर्षकमा देखाएको रकम करयोग्य कारोबार भएको हुँदा सोमा मूल्य अभिवृद्धि कर असुल नगरेको भनी मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको पाइयो। शुरू ठूला करदाता कार्यालयले उक्त शिर्षकमा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्नु नपर्ने भए प्रमाण तथा जवाफ पेश गर्न करदातालाई मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २०(५) बमोजिम सफाईको मौका दिएपनि करदाताले सो सम्बन्धमा स्पष्ट जवाफ र प्रमाण पेश गर्न सकेको पाइदैन। करदाताले Tourism Fair Participation मा देखाएको आय के कसरी बीजक जारी गरी प्राप्त गरेको हो भन्ने कुरा खुलाउन सकेको देखिँदैन। कर नलाग्ने मूल्य भए सोको समेत कर छुट भनी नियमानुसार बीजक जारी गर्नुपर्ने हुन्छ। तर करदाताले उक्त रकम प्राप्त गर्दा के कसरी प्राप्त गरेको, सेवा शर्तको विषय के हो र कुन आधारमा कर नलाग्ने मूल्य हो भन्ने तथ्य तथा प्रमाण पेश गरेको नदेखिँदा Tourism Fair Participation शीर्षकमा देखाएको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय र त्यसलाई सदर गर्ने गरी

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिलेन।

११. पुनरावेदक करदाताको दोस्रो पुनरावेदन जिकीर हेर्दा, ऋणको व्याज र टिम्सकार्ड फिर्ता भएको रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने हुँदा सो रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्न मिल्दैन भनी जिकीर लिएको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट ऋणको व्याज आयमा मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने र बाँकी टिम्स कार्ड विक्रीको आयमा मूल्य अभिवृद्धि कर असुल भएको नदेखिँदा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्नुपर्ने भनी मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको देखिन्छ। यसबाट करदाताले भनेजस्तो शुरु कार्यालयबाट ऋणको व्याजबाट प्राप्त रकममा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गरेको देखिँदैन। टिम्स कार्ड विक्री फिर्ता सम्बन्धमा करदाताले पुष्टि गर्न तथा प्रमाण पेश गर्न सकेको पाइँदैन अर्को तिर टिम्स कार्डको विक्री रकम मूल्य अभिवृद्धि कर छुटको विक्री पनि देखिँदैन। तसर्थ टिम्सकार्ड आय शिर्षकमा मूल्य अभिवृद्धि कर निर्धारण गर्ने गरी ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय र त्यसलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेकै देखियो।
१२. पुनरावेदक करदाताको तेस्रो पुनरावेदन जिकीर हेर्दा, खर्च पुष्टी हुने प्रमाण नभएको बीजकहरूबाट समेत मु.अ. कर क्रेडिट दावी गरेको भनी सो दावीलाई अमान्य गरेको निर्णय त्रुटीपूर्ण हुँदा बदर हुनुपर्ने भनी जिकीर लिएको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयबाट ओरियण्टल इन्सुरेन्स समेतबाट खरिद गरेको विल भरपाई लगायतको रु.१,९८,३१,४०५।३९ बराबरको प्रमाण नभएको खरिदमा लिएको क्रेडिट मूल्य अभिवृद्धि कर, २०५२ को दफा १७(१) बमोजिम क्रेडिट कट्टी दिन नमिल्ने भनी करदाताको क्रेडिट दावी अमान्य गरेको देखियो। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा १७(१) मा “दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कर लाग्ने कारोबारसँग सम्बन्धित वस्तु वा सेवा आयात वा प्राप्त गर्दा तिरेको वा तिर्नुपर्ने करको रकम आफूले उठाएको करको रकमबाट कट्टी गर्न सक्नेछ” भन्ने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। सो व्यवस्था बमोजिम करदाताले कुन कुन खर्चहरू मूल्य अभिवृद्धि करयोग्य खर्च नभएको तथा कुन कुन खर्चहरूको मूल्य अभिवृद्धि कर दावी गरेको भनी यकिन साथ पुष्टी हुने प्रमाण पेश गरेको नदेखिँदा ठूला करदाता कार्यालयबाट भएको निर्णय र त्यसलाई सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट भएको निर्णय मिलेकै देखियो।
१३. पुनरावेदक करदाताको अन्तिम पुनरावेदन जिकीर हेर्दा, करयोग्य आय विवरणलाई झुट्टा लेखा वा बीजक वा अन्य कागजात तयार गरेको भनी मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २९(१क) र दफा २९(२)(क) बमोजिम जरिवाना गरेको मिलेको छैन भन्ने जिकीर रहेको देखियो। ठूला करदाता कार्यालयले करदाताले Tourism Fair Participation Contribution बापतको कर लाग्ने आय रु.१,१६,२१,९३१।११ सहित जम्मा विक्री आय रु.९०,०५,६७,८४२।४० हुनेमा मूल्य अभिवृद्धि कर फाँटवारीमा

रु.८७,६४,७५,६८८।- मात्र देखाई रु.२,४०,९२,९५४।४३ कम विक्री देखाएको भनी मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २९(२)(क) बमोजिम रु.३९,३९,९८०।- जरिवाना गरेको देखिन्छ। करदाताले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ बमोजिम कर लाग्ने मूल्यमा कर निर्धारण र अशुल नगरी विवरण पेश गरेको स्थितिमा उक्त विवरणलाई वास्तविक कारोवार मात्र नमिल्ने र ऐनको दफा २९(२)(क) आकर्षित भई शतप्रतिशत जरिवाना लाग्ने देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयले अन्य शिर्षकको हकमा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २०(१)(घ) बमोजिम कर निर्धारण गरी सो करमा ऐनको दफा २९(१क) बमोजिम २५ प्रतिशत जरिवाना लगाएको देखिन्छ। मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २०(१) मा "देहायका कुनै अबस्थामा कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्न सक्नेछः-" भनी उक्त दफाको खण्ड (घ) मा "करको रकम कम देखाएको वा ठीक नभएको भन्ने कर अधिकृतलाई विश्वास गर्नु पर्ने कारण भएमा" भन्ने कानुनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ। यसै गरी ऐ. ऐनको दफा २९(१क) मा "यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम पालना नगरी करको दायित्व घटाएमा कर अधिकृतले विभागले तोकेको आधारमा कर विगोको पच्चीस प्रतिशतसम्म जरिवाना गर्न सक्नेछ।" भन्ने कानुनी व्यवस्था समेत रहेको देखिन्छ। ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७६।०२।१७ मा जारी गरेको प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश सम्बन्धमा करदातालाई सफाइको मौका दिएकोमा करदाताले म्यादभित्र कुनै जवाफ वा प्रमाण पेश गर्न सकेको देखिँदैन। यसबाट करदाताले दावी नै गर्न नमिल्ने रकम दावी गरी करको दायित्व घटाएकोमा विवाद देखिँदैन। यस्तो अबस्थामा मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा २०(१) बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा २९(१क) बमोजिम करदातालाई कर विगोको पच्चीस प्रतिशतसम्म जरिवाना गर्न सक्ने कानुनी व्यवस्था बमोजिम नै भएको निर्णयलाई अन्यथा भन्न मिल्ने देखिएन।

१४. तसर्थ माथि विवेचित आधार र कारणबाट करदाता नेपाल पर्यटन बोर्ड (स्थायी लेखा नं.५०००५२५६९) को आ.ब २०७१/०७२ को मूल्य अभिवृद्धि कर तर्फ ठूला करदाता कार्यालयले मिति २०७६।०३।०५ मा अन्तिम कर निर्धारण गरेको निर्णय र सोही निर्णय सदर गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७७।०३।०७ मा भएको निर्णय समेत मिलेकै देखिँदा सदर हुने ठहर्छ। करदाताको पुनरावेदक जिकिर पुग्न सक्दैन। अरुमा तपसिल बमोजिम गर्नु।

तपसिल खण्ड

१. फैसलाको प्रतिलिपी सहितको जानकारी विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय काठमाण्डौलाई दिनु।
२. फैसलाको नक्कल माग गर्ने सरोकारवालाबाट लाग्ने दस्तुर लिई नक्कल दिनु।

३. प्रस्तुत फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी शुरु मिसिल ठूला करदाता कार्यालयमा पठाईदिनु।
४. प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गरी रेकर्ड मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाईदिनु।

टेकप्रसाद ढुङ्गाना
(अध्यक्ष)

उक्त रायमा मेरो सहमती छ।

बासुदेव खनाल
(लेखा सदस्य)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत:-पालसाङ्ग लामा

इतिसम्बत २०८० साल असार ३ गते रोज १ शुभम्-----

प्रमाणीकरण गर्ने:-

प्रमाणीकरण मिति:-

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौंको छाप